

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 202/2021-19

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľu a zo sudcov Ladislava Duditša (sudca spravodajca) a Miroslava Duriša v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED]

[REDACTED], zastúpeného JUDr. Ing. Adriánom Cupákom, advokátom, Dr. Goldbergera 249/1, Svidník, proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach č. k. 6 Tos 87/2020 z 22. októbra 2020 a proti uzneseniam Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 6 Tdo 63/2016 z 18. januára 2017 a č. k. 5 Tdo 17/2018 z 28. marca 2018 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 15. februára 2021 domáha vyslovenia porušenia svojich základných práv na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1, na rovnosť v konaní pred súdom podľa čl. 47 ods. 3, na prerokovanie vecí v jeho prítomnosti podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 49 ústavy, práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), čl. 7 dohovoru a práva na účinný opravný prostriedok podľa čl. 13 dohovoru rozhodnutiami všeobecných súdov označenými v záhlaví tohto uznesenia. Sťažovateľ navrhuje napadnuté rozhodnutia zrušiť, vrátiť vec na ďalšie konanie a priznať primerané finančné zadosťučinenie.

2. Z ústavnej sťažnosti, napadnutých rozhodnutí a ostatných príloh vyplýva nasledujúci stav vecí:

Rozsudkom Okresného súdu Spišská Nová Ves (ďalej len „okresný súd“) z 20. januára 2015 v konaní sp. zn. 3 T 65/2009 (ďalej len „pôvodné konanie“) bol sťažovateľ uznaný za vinného z prečinu zanedbania povinnej výživy podľa § 207 ods. 1, ods. 3 písm. a), b) zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“) s použitím § 138 písm. b) Trestného zákona a bol mu uložený trest odňatia slobody vo výmere 3 rokov a 8 mesiacov

so zaradením do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom stráženia. Krajský súd v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) uznesením č. k. 6 To 93/2015 z 27. októbra 2015 jeho odvolanie zamietol ako podané oneskorene.

3. Uznesenie krajského súdu sťažovateľ napadol dovolaním podľa § 371 ods. 1 písm. c) zákona č. 301/2015 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“), ktoré Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) uznesením č. k. 6 Tdo 63/2016 z 18. januára 2017 odmietol podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku. Ďalšie dovolanie sťažovateľa podľa § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku najvyšší súd odmietol uznesením č. k. 5 Tdo 17/2018 z 28. marca 2018 podľa § 382 písm. d) Trestného poriadku.

4. Najvyšší súd v napadnutom uznesení z 18. januára 2017 v rámci vyhodnotenia procesných podmienok konštatoval okrem iného splnenie podmienky podľa § 372 ods. 1 prvej vety Trestného poriadku, pretože sťažovateľ využil právo podať riadny opravný prostriedok a bolo o ňom rozhodnuté. Uzavrel, že nezistil zásadné porušenie práva sťažovateľa na obhajobu pred súdmi, a teda splnenie dôvodov dovolania podľa § 371 Trestného poriadku. Preukázané mal dve žiadosti sťažovateľa o vykonanie hlavného pojednávania v jeho neprítomnosti z dôvodu výkonu práce v Českej republike a vykonanie hlavného pojednávania 20. januára 2015 v jeho neprítomnosti za splnenia zákonných podmienok. Opísal postup okresného súdu pri doručovaní písomného vyhotovenia rozsudku z 20. januára 2015 a konštatoval správnosť uplatnenia fikcie doručenia podľa § 66 ods. 4 Trestného poriadku. Napokon konštatoval nezistenie dôvodu na vyhovieň dovolaniu sťažovateľa.

5. V napadnutom uznesení z 28. marca 2018 najvyšší súd uviedol, že nie sú splnené podmienky na podanie dovolania podľa § 372 Trestného poriadku, pretože podanie odvolania proti prvostupňovému rozsudku po uplynutí zákonnej lehoty na podanie odvolania treba považovať za nevyužitie práva obvineného podať riadny opravný prostriedok. Zistiť nesplnenie jednej zo základných podmienok nenapraviteľnej postupom podľa § 379 Trestného poriadku, dovolanie sťažovateľa zamietol.

6. V konaní vedenom na okresnom súde pod sp. zn. 2 Nt 7/2020 žiadal sťažovateľ o povolenie obnovy pôvodného konania. Okresný súd návrh na povolenie obnovy konania uznesením z 12. augusta 2020 zamietol. Krajský súd jeho následnú sťažnosť zamietol napadnutým uznesením z 22. októbra 2020 označeným v záhlaví ako nedôvodnú podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

7. Krajský súd v odôvodnení rozhodnutia pripomenul nedostatok oprávnenia preskúmať zákonnosť postupu súdu v pôvodnom konaní. Stotožnil sa so záverom okresného súdu o nezistení podmienok obnovy pôvodného konania. Priblížil zákonné východiská a stručne ozrejmil ich výklad. Výhrady sťažovateľa považoval rovnako ako okresný súd za námietky proti procesnému postupu súdu pri doručovaní rozsudku z 20. januára 2015 a proti právnym nedostatkom rozsudku, čo nie sú nedostatky v skutkových zisteniach. Krajský súd ešte raz zdôraznil nemožnosť naprávania chýb rozhodnutia vrátane zákonnosti uloženého trestu v konaní o povolení obnovy konania, ktorým sa nenahrádzajú iné právne inštitúty. Stotožnil sa so správnou aplikáciou § 394 ods. 1 Trestného poriadku okresným súdom, označil jeho rozhodnutie za vecne správne, zrozumiteľné a jasne odôvodnené a vyčerpávajúce skutočnosti uvedené sťažovateľom.

II. Argumentácia sťažovateľa

8. Argumentáciu proti napadnutým uzneseniam sťažovateľ v ústavnej sťažnosti v zásade preberá z návrhu na povolenie obnovy konania, zo sťažnosti proti uzneseniu o zamietnutí návrhu na povolenie obnovy konania, ako aj zo svojich predchádzajúcich dovolaní. V záhlaví označeným rozhodnutiam je vytýkané, že súdy sa nezaoberali argumentáciou sťažovateľa a akceptovali nedostatky:

a) Hlavné pojednávanie sa vykonalo v neprítomnosti sťažovateľa bez splnenia zákonných podmienok, žiadosť o pojednávanie v neprítomnosti nikdy nepísal, nepodpisoval a nedoručoval súdu.

b) Nezákonne bola aplikovaná fikcia doručenia podľa § 66 ods. 4 Trestného poriadku, sťažovateľ nemal možnosť riadne a včas podať riadny opravný prostriedok, hoci vždy súdu uviedol aktuálnu adresu a hoci mu poštová doručovateľka rozsudok nedoručovala.

c) Bola porušená zásada *reformatio in peius*, pretože okresný súd ho uznal vinným aj zo spáchania trestného činu podľa § 207 ods. 3 písm. b) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. b) Trestného zákona a uložil mu trest o 14 mesiacov vyšší. Súd nezákonne upravil ohraničenie spáchania skutku po zrušení prvého odsudzujúceho rozsudku až do vyhlásenia nového rozsudku.

d) V rámci oboch dovolacích konaní sťažovateľovi neboli doručené vyjadrenia prokurátora k podaným dovolaniam a nebolo mu umožnené vyjadriť sa k nim.

e) Najvyšší súd sa v napadnutom uznesení z 28. marca 2018 odchýlil od existujúcej skoršej judikatúry bez adekvátneho odôvodnenia, od napadnutého uznesenia z 18. januára 2017 v otázke posúdenia využitia práva podať riadny opravný prostriedok.

9. Uvedené otázky majú vplyv na otázku viny a trestu, t. j. majú podľa sťažovateľa zásadný ústavný význam.

10. Vo vzťahu k možnosti namietat' porušenie základných práv a slobôd napadnutými uzneseniami najvyššieho súdu skôr sťažovateľ uviedol, že mu včas nebola poskytnutá právna pomoc, hoci sa obrátil so žiadosťou na viaceré inštitúcie vrátane ústavného súdu.

III. Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

11. Podstatou ústavnej sťažnosti je namietané porušenie práva na spravodlivý proces (čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru), práva na rovnosť v konaní pred súdom podľa čl. 47 ods. 3 ústavy, práva na prerokovanie veci v jeho prítomnosti podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, čl. 49 ústavy, čl. 7 dohovoru a práva na účinný opravný prostriedok podľa čl. 13 dohovoru uzneseniami najvyššieho súdu o odmietnutí dovolaní sťažovateľa a uznesením krajského súdu o zamietnutí jeho sťažnosti proti uzneseniu okresného súdu o zamietnutí návrhu na povolenie obnovy konania.

12. Ústavná sťažnosť neobsahuje všetky náležitosti vyžadované zákonom. Sťažovateľ je zastúpený advokátom, napriek tomu v ústavnej sťažnosti absentujú osobitné náležitosti, konkrétne právne a skutkové dôvody a náležitá ústavnoprávna argumentácia, ktorými by sťažovateľ podporil obyčajné tvrdenie o porušení označených článkov ústavy a dohovoru tým-ktorým napadnutým

rozhodnutím. Ide pritom o osobitnú náležitosť ústavnej sťažnosti podľa § 123 ods. 1 písm. d) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“), ktorej nedostatok spravidla vedie ústavný súd k záveru o odmietnutí ústavnej sťažnosti, pretože takúto esenciálnu náležitosť (m. m. II. ÚS 102/2019) nie je možné odstrániť ani osobitnou výzvou. Napriek zistenému nedostatku ústavný súd výnimočne pristúpil k posúdeniu ústavnej sťažnosti materiálne a vecne ju preskúmal.

III.1. K podmienkam konania:

13. Podľa § 124 zákona o ústavnom súde ústavnú sťažnosť možno podať do dvoch mesiacov od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu. Ak rozhodnutie nadobúda právoplatnosť vyhlásením alebo oznámením a ak sa podľa osobitných predpisov zároveň doručuje jeho písomné vyhotovenie, začína lehota plynúť dňom doručenia tohto písomného vyhotovenia sťažovateľovi; ak sa rozhodnutie doručuje len jeho zástupcovi, začína lehota plynúť dňom doručenia písomného vyhotovenia tohto rozhodnutia tomuto zástupcovi. Ak bol vo veci podaný mimoriadny opravný prostriedok, lehota na podanie ústavnej sťažnosti vo vzťahu k rozhodnutiu, ktoré bolo mimoriadnym opravným prostriedkom napadnuté, začína plynúť od doručenia rozhodnutia o mimoriadnom opravnom prostriedku.

14. Nedodržanie uvedenej lehoty je zákonom ustanoveným dôvodom na odmietnutie sťažnosti ako podanej oneskorene podľa § 56 ods. 2 písm. f) zákona o ústavnom súde. V prípade podania sťažnosti po uplynutí zákonom ustanovenej lehoty neumožňuje zákon o ústavnom súde zmeškanie tejto lehoty odpustiť, pretože to kogentné ustanovenie § 124 zákona o ústavnom súde neumožňuje (napr. m. m. III. ÚS 124/04, IV. ÚS 14/03, III. ÚS 14/03).

15. Ústavný súd na základe súčinnosti poskytnutej okresným súdom zistil, že namietané uznesenie najvyššieho súdu č. k. 6 Tdo 63/2016 z 18. januára 2017 (keď zároveň nadobudlo právoplatnosť) bolo sťažovateľovi doručené 6. marca 2017 a uznesenie č. k. 5 Tdo 17/2018 z 28. marca 2018 (keď zároveň nadobudlo právoplatnosť) bolo sťažovateľovi doručené 16. apríla 2018. Je nepochybné, že ústavná sťažnosť sťažovateľa doručená ústavnému súdu 15. februára 2021 bola podaná vo vzťahu k obom uzneseniam najvyššieho súdu niekoľko rokov po uplynutí zákonnej lehoty dvoch mesiacov. To si sťažovateľ aj uvedomuje, keďže tvrdí nemožnosť namietat porušenie základných práv a slobôd skôr, a to pre neposkytnutie právnej pomoci. Fakticky žiada o odpustenie zmeškania lehoty na podanie ústavnej sťažnosti, čo ale zákon o ústavnom súde neumožňuje.

16. Na základe uvedeného ústavný súd odmietol ústavnú sťažnosť sťažovateľa v tejto časti podľa § 56 ods. 2 písm. f) zákona o ústavnom súde ako oneskorene podanú.

III.2. K namietanému porušeniu označených práv napadnutým uznesením krajského súdu:

17. Ústavný súd nie je opravnou inštanciou všeobecných súdov (I. ÚS 31/05). Skutkový stav a právne závery všeobecného súdu sú predmetom kontroly zo strany ústavného súdu len vtedy, ak by prijaté právne závery boli so zreteľom na skutkový stav arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neudržateľné (podobne aj IV. ÚS 43/04).

18. Účelom obnovy konania ako mimoriadneho opravného prostriedku je odstrániť nedostatky v skutkových zisteniach právoplatných rozhodnutí všeobecných súdov, pokiaľ dodatočne vyšli

najavo nové skutočnosti a dôkazy, ktoré neboli súdu skôr známe a nemohli sa ani brať do úvahy. Všeobecné súdy a o to menej ústavný súd však nemôžu v rámci konania o návrhu na povolenie obnovy podľa Trestného poriadku preskúmavať napadnuté meritórne rozhodnutie (jeho vecnú správnosť) ani posudzovať otázku viny či trestu. Úlohou ústavného súdu nie je odpovedať na otázku, či obnova konania mala alebo nemala byť povolená. Jeho úloha spočíva len v posúdení, či sa záver konajúcich súdov o zamietnutí návrhu sťažovateľa na povolenie obnovy konania opiera o náležite prezentované dôvody ideovo zodpovedajúce zmyslu a podstate použitej právnej úpravy (porov. I. ÚS 302/2019, č. 46/2019 ZNaU).

19. Sťažovateľ sa fakticky ústavnou sťažnosťou domáha ďalšieho preskúmania správnosti rozhodnutí všeobecných súdov. Opakuje námietky uvedené v návrhu na obnovu a v sťažnosti proti napadnutému uzneseniu okresného súdu z 12. augusta 2020, s ktorými sa krajský súd jednotlivo a náležitým spôsobom argumentačne vyrovnal v napadnutom uznesení. Krajský súd dostatočným spôsobom odôvodnil ich bezvýznamnosť a irelevantnosť v konaní o povolenie obnovy. Sťažnostná argumentácia sťažovateľa nie je spôsobilá spochybniť ústavnú udržateľnosť záverov krajského súdu. Účelom konania pred ústavným súdom je totiž ochrana ústavnosti, a nie poskytnutie ďalšieho opravného prostriedku umožňujúceho prehodnocovať správnosť záverov všeobecných súdov.

20. Ústavný súd preto na tomto mieste nevidí dôvod na doslovné reprodukovanie záverov odôvodnenia rozhodnutia krajského súdu a sťažovateľa odkazuje na písomné odôvodnenie, ktorého súčasťou je aj odôvodnenie napadnutého uznesenia okresného súdu z 12. augusta 2020. Konajúce súdy presvedčivo zaujali stanovisko k hlavnej námietke sťažovateľa o nesprávnom použití fikcie doručenia, o porušení zákazu *reformatio in peius* a o nesprávnom vyhodnotení príťažujúcich okolností. Dôvody, ktoré krajský súd uviedol na podporu svojho nosného záveru, boli plne v súlade so zmyslom aplikovanej právnej úpravy Trestného poriadku o obnove konania. Konajúce súdy sa zaoberali všetkými ďalšími podstatnými námietkami sťažovateľa, preto nie sú namieste úvahy o nezaobraní sa jeho argumentáciou. Na všetky námietky, ktoré sťažovateľ opakovane uviedol v ústavnej sťažnosti, dostal zo strany všeobecných súdov rozumne vyargumentované odpovede v súlade s právnym rámcom, v ktorom o nich bolo rozhodované.

21. Sťažovateľ svojou sťažnostnou argumentáciou nedokázal spochybniť žiadny zo záverov, na ktorých krajský súd založil napadnuté uznesenie. Nezistiac medzi namietaným porušením základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a napadnutým uznesením žiadnu príčinnú súvislosť, ústavný súd dospel k záveru, že ústavná sťažnosť je v tejto časti zjavne neopodstatnená.

22. Ústavný súd ďalej poznamenáva, že na konanie o návrhu na povolenie obnovy konania sa čl. 6 ods. 1, resp. čl. 13 dohovoru nevzťahujú. Svedčí o tom stabilizovaná judikatúra ústavného súdu (napr. II. ÚS 255/2011, III. ÚS 223/2017, IV. ÚS 108/2014, I. ÚS 227/2013 a tam uvedená judikatúra), ako aj judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva (Kulnev v. Rusko, rozhodnutie z 18. 3. 2010, č. 7169/04, Rudan v. Chorvátsko, rozhodnutie z 13. 9. 2001, č. 45943/99), a preto je ústavná sťažnosť sťažovateľa aj v tejto časti zjavne neopodstatnená.

23. Ústavný súd vzhľadom na spôsob formulovania sťažnostných námietok nezistil žiadnu súvislosť medzi namietaným porušením čl. 47 ods. 3, čl. 48 ods. 2, čl. 49 ústavy, resp. čl. 7 dohovoru a napadnutým uznesením krajského súdu, preto aj v tejto časti odmietol ústavnú sťažnosť ako zjavne neopodstatnenú.

24. Vzhľadom na to, že celá ústavná sťažnosť bola posúdená ako zjavne neopodstatnená, čo zakladá dôvod na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde, ústavný súd sa ďalšími návrhmi sťažovateľa uvedenými v petite jeho ústavnej sťažnosti nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. apríla 2021

Libor DUEA
predseda senátu